

همیشه سلامتند

جهش جهانی انتقال خون ایران

سازمان انتقال خون ایران به تکنولوژی بالا و گرانی برای تشخیص سریع تر ویروس ها دست یافت

مريم سرخوش
روزنامهنگار

ایران به عنوان یکی از کشورهای مطرح در جهان در حوزه سلامت و امنیت خون شناخته شده است و حالا با مجهز شدن به ۲۳ دستگاه جدید با تکنولوژی بالا و گران، سطح کیفی اقداماتش در انتقال خون به زودی جهش قابل توجهی خواهد یافت. کاهش زمان شناسایی ویروس هایی از جمله ایدز و هیپاتیت در خون با روش NAT، غربالگری

آنتی بادی برای انتقال بهترین و سازگارترین خون به بیماران و همچنین آزمایشگاه HLA برای یافتن فرد سازگار با پیوند سلول های بنیادی و درمان های صعب العلاج دستاوردهایی هستند که به گفته عبادالله سالک مقدم، معاون فنی و فناوری های نوین سازمان انتقال خون ایران با وجود محدودیت منابع و تحریم ها محقق شده است. او درباره این دستاوردها توضیحات بیشتری به همشهری می دهد.

NAT و حذف زودهنگام خون های آلوده

«سازمان انتقال خون ایران همیشه بهترین روش های آزمایشگاهی را برای غربالگری خون های اهدا شده به کار می برد. در حال حاضر ما از روش ECL و CL برای غربالگری ویروس های هیپاتیت C، J و ایدز HTLV استفاده می کنیم، اما یک سیستم جدیدتر هم وجود دارد که از کیفیت و قدرت شناسایی بالاتری برخوردار است، به نام NAT. معاون فنی و فناوری های نوین سازمان انتقال خون ایران با بیان این مطلب و در توضیح بیشتر درباره این سیستم شناسایی ویروس در خون می گوید: «NAT یک روش مولکولی برای تشخیص ویروس های بیماری زا است و باعث می شود که دوران پنجره ای (زمان ورود ویروس به بدن تا زمان شناسایی از طریق روش های آزمایشگاهی) کوتاه شود. با این روش زمان شناسایی ویروس بیش از یک سوم کاهش پیدا می کند؛ یعنی اگر در روش های فعلی از زمان ورود ویروس به بدن تا زمان تشخیص یک بازه زمانی ۳۰ روزه داشتیم، با این روش طی ۲ تا ۳ روز می توانیم ویروس را در خون شناسایی کنیم.» او درباره اینکه این بازه زمانی درباره ویروس های مختلف چه میزان کاهش خواهد یافت، می گوید: «برای مثال در آزمایش شناسایی ویروس ایدز دوره پنجره ای ۱۹ تا ۲۱ روز است که با انجام آزمایش NAT به حدود ۳ روز کاهش پیدا می کند. برای شناسایی ویروس هیپاتیت C این مدت از ۶۰ روز به یک سوم می رسد و برای شناسایی ویروس هیپاتیت B نیز دوران پنجره ای از ۳۰ روز به ۱۰ روز کاهش خواهد یافت. این موضوع باعث افزایش ذخایر خونی کشور و ارتقای امنیت خون های اهدایی خواهد شد؛ زیرا آلودگی های ویروسی زودتر شناسایی می شوند.» سالک مقدم درباره زمان اجرائی شدن این روش در آزمایشگاه های سازمان عنوان می کند: «تمام کارها صورت گرفته و در کمتر از یک ماه آینده انجام آزمایش های NAT را در اختیار خواهیم داشت.» این مسئول درباره اینکه آیا این روش می تواند منجر به شناسایی بیماری هایی از جمله ایدز هم شود، خاطر نشان می کند: «می توان برای روش های تشخیصی کساتی که مبتلا هستند ما از NAT استفاده کرد، اما چیزی که در سازمان انتقال خون اجرائی می شود برای اهداکنندگان است. ممکن است یک اهداکننده داشته باشیم که ویروس وارد بدن او شده باشد، اما هنوز هیچ علامتی نداشته باشد. این آزمایش را انجام می دهند تا قبل از هر اقدامی از جمله فرآورده گیری، شناسایی ویروس در خون انجام و از سیستم سازمان خرد شود و این یعنی افزایش امنیت فرآورده های خونی.»

کیفیتی هم تراز کشورهای با درآمد بالا

معاون فنی و فناوری های نوین سازمان انتقال خون ایران درباره اینکه کدام کشورها به روش NAT مجهز هستند، می گوید: «تعداد این کشورها چندان بالا نیست. کشورها به طور عمده به ۳ دسته با درآمد بالا، متوسط و پایین تقسیم بندی می شوند. برخورداری از این روش هم در کشورهای با درآمد بالا وجود دارد. ایران در بسیاری از شاخص ها در حوزه خون به عنوان کشوری با درآمد بالا مطرح است، اما این مسئله به مفهوم بودجه بالای ما نیست، بلکه به این معناست که کیفیت کار ما هم تراز با آن کشورها قرار می گیرد؛ به گونه ای که تصور می شود از نظر بودجه همه چیز تامین شده و کارهای خاص و هزینه بر به خوبی انجام می شود.» سالک مقدم ادامه می دهد: «کشور ما تحت تحریم است و مشکلات عدیده ای را برای ما ایجاد می کند، اما با وجود این مشکلات، عملکرد سازمان در بسیاری از شاخص ها به گونه ای بوده که جزو کشورهای با درآمد بالا محسوب می شود. روش NAT هم یکی از همین اقدامات سطح بالاست که در حال اجرائی آن هستیم و منجر به افزایش کیفیت خون و فرآورده های آن خواهد شد.»

غربالگری آنتی بادی

تشخیص آنتی بادی در خون اهداکننده

تجویز بهترین و سازگارترین خون برای بیماران

ایران نخستین کشور در حوزه جغرافیایی مدیترانه شرقی است که موفق شد به تشخیص اهدای خون ۱۰۰ درصد داوطلبانه برسد.

ایران یکی از ۲۳ کشور عضو بانک بین المللی خون های نادر و نثیا کشور اسلامی عضو این بانک است.

ایران یکی از ۲۳ کشور عضو بانک بین المللی خون های نادر و نثیا کشور اسلامی عضو این بانک است.

ایران یکی از ۲۳ کشور عضو بانک بین المللی خون های نادر و نثیا کشور اسلامی عضو این بانک است.

افزایش دسترسی به سلول های بنیادی نیازمند پیوند سازگار برای بیماران

مصطفی جمالی، مدیر عامل سازمان انتقال خون ایران با بیان اینکه اکنون قادر هستیم با آزمایش غربالگری مولکولی و روش NAT عوامل ویروسی همچون ایدز را در کوتاه ترین زمان شناسایی کنیم، و تحریم های موجود دیگر هم می گوید: «علاوه بر NAT، آزمایشگاه غربالگری آنتی بادی و تعیین فتوتیپ، همچنین آزمایشگاه HLA برای یافتن فرد سازگار با پیوند سلول های بنیادی در کنار آزمایش غربالگری مولکولی، دستاورد و اقدام مهم سازمان انتقال خون

عدد خیر

۴۰۰ نفر

از کودکان زیر ۷ سال که عضو انجمن اتیسم ایران هستند و در سامانه پرونده الکترونیک ثبت نام کرده اند، تحت پوشش خدمات توانبخشی به شکل حضوری و غیر حضوری و به صورت تقریباً رایگان (با پرداخت کمتر از ۱۰ درصد نرخ رسمی توانبخشی) قرار گرفته اند.

۲۵ جلسه

مداخلات توانبخشی منسجم مسود نیاز متوسط فرد مبتلا به اتیسم است. این جلسات شامل گفتار درمانی، رفتار درمانی، کاردرمانی و البته آموزش های اصلاح رفتار برای به دست آوردن مهارت های اولیه زندگی عادی هستند.

۲ حوزه

خدمات دندان پزشکی و روانشناسی، جرزو حوزه های است که به همت سازمان بیمه سلامت ایران، قرار است در مأموریت های آتی تحت پوشش قرار بگیرند. به گفته ناصحی،

هزار

مردم تحت پوشش بیمه خدمات سلامت قرار دارند. بهروز رحیمی، معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت بهداشت، در حالی که به این اشاره می کند که تورم حوزه بهداشت و درمان را در مقایسه با تورم کشور، پایین تر می داند.

۹۳ درصد

مردم تحت پوشش بیمه خدمات سلامت قرار دارند. بهروز رحیمی، معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت بهداشت، در حالی که به این اشاره می کند که تورم حوزه بهداشت و درمان را در مقایسه با تورم کشور، پایین تر می داند.

۸۰ درصد

مردم تحت پوشش بیمه خدمات سلامت قرار دارند. بهروز رحیمی، معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت بهداشت، در حالی که به این اشاره می کند که تورم حوزه بهداشت و درمان را در مقایسه با تورم کشور، پایین تر می داند.

۱۰۰۰ نشان

حلال، امسال در کشور صادر خواهد شد. به گفته مدیرکل امور حقوقی و مجلس سازمان ملی استاندارد، تنها ۸۰۰ نشان حلال تا سال ۱۴۰۰ صادر شده بود که این نشان می دهد تحریم، موفق به انجام آن شده ایم. ادامه می دهد: «با حمایت های دولت و همکاری و مشارکت خوب مردم، ذخایر خون و فرآورده های آن در ۲ سال گذشته، چون خدمات بیمارستانی و پزشکی و گردشگری و... از اقبال خوبی در جهان برخوردار است.

تکته ها
روزنامهنگار

شکستن مرگبار استخوان ها

بیش از ۶۰۰۰ نفر صد افراد بالای ۵۰ سال در ایران به پوکی استخوان مبتلا هستند

پوکی استخوان در ایران شیوع بالایی دارد. تازه ترین آمار وزارت بهداشت حاکی از آن است که بیش از ۶۰۰۰ نفر صد افراد بالای ۵۰ سال درگیر این بیماری هستند. آماري نگران کننده که می گوید از هر ۲ زن یک نفر و از هر ۴ مرد یک نفر در سنین بالای ۵۰ سال، شکستگی ناشی از پوکی استخوان را تجربه می کنند. افشین استوار، رئیس مرکز تحقیقات استئوپروز پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران در این رابطه به همشهری می گوید: «۴۲ تا ۴۳ درصد زنان بالای ۶۰ سال و ۳۷ درصد زنان بالای ۵۰ سال دچار پوکی استخوان هستند. این سن وقتی از ۷۵ سالگی می گذرد، به حدود ۸۰ درصد می رسد و نشان می دهد که این بیماری شیوع خیلی بالایی در کشورمان دارد.» به گفته استوار، «دوسوم بیماران مبتلا به پوکی استخوان از بیماری خود آگاه نیستند، چون هیچ وقت نمی دانسته اند که برای بررسی سلامت استخوان خود باید به پزشک مراجعه کنند یا تست تراکم استخوان بدهند.»

یک تصور غلط درباره پوکی استخوان

تصور بسیاری از مردم این است که پوکی استخوان، یک بیماری زاننه است و مردها درگیر آن نمی شوند. اما رئیس مرکز تحقیقات استئوپروز پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران می گوید: «پوکی استخوان به هیچ عنوان بیماری مخصوص زنان نیست و مردها هم به آن مبتلا می شوند و لازم است که هم خانم ها و هم آقایان از سلامت استخوان های خود مطمئن شوند.» افشین استوار به آماری از ابتلای مردها به این بیماری هم اشاره ای می کند و می گوید: «در مجموع ۲۴ درصد آقایان بالای ۵۰ سال در ایران پوکی استخوان دارند؛ یعنی از هر ۴ مرد بالای ۵۰ سال، یک نفر به این بیماری مبتلاست. پس این باور که مردها پوکی استخوان نمی گیرند، باوری غلط و نادرست است.»

بیماری ای که علامت مشخصی ندارد

رئیس مرکز تحقیقات استئوپروز پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران به این نکته مهم اشاره می کند که «تراکم معدنی استخوان تا حدود ۳۰ سالگی افزایش پیدا می کند، یعنی حداکثر توده استخوانی تا حدود ۳۰ سالگی اتفاق می افتد. بعد از آن با افزایش سن، توده و تراکم استخوانی کاهش پیدا می کند و هر قدر که سن بالاتر می رود، این توده استخوانی هر سال مقدار بیشتری کاهش پیدا می کند.»

این استناد دانشگاه می گوید: «در زنان بعد از رسیدن سنین یائسگی، به دلیل کاهش ترشح هورمون های استروژن و پروژسترون (هورمون های جنسی زنان) که روی سلامت استخوان اثر حفاظتی دارند، کاهش توده استخوانی سرعت پیدا می کند؛ بنابراین احتمال ابتلا به پوکی استخوان و شکستگی ها در زنان به خصوص پس از سن یائسگی افزایش می یابد.»

۶۰ درصد افراد بالای ۵۰ سال در ایران مبتلا به پوکی استخوان هستند.

از هر ۲ زن و از هر ۴ مرد یک نفر و از هر ۴ مرد یک نفر شکستگی ناشی از پوکی استخوان را تجربه می کنند.

۵۰ درصد معیار برای ریزش فکته به صما یا کمکت دیگران نیازمند می شود.

دوسوم بیماران مبتلا به پوکی استخوان خودآگاه نیستند.

۲۰ تا ۲۵ درصد مرگ های ناشی از شکستگی لگن در ۶ ماه تا یک سال اول بعد از شکستگی اتفاق می افتد.

۸۰ درصد بیماران بعد از شکستگی دیگر نمی توانند به فعالیت های بدنی قبلی بازگردند.

شکستن مرگبار استخوان ها

حالا چرا پوکی استخوان اهمیت دارد؟ چون این بیماری، هم درمان دارویی دارد و هم درمان غیر دارویی. دکتر استوار در این رابطه به همشهری می گوید: «چیزی که در این بیماری اهمیت بالایی دارد، این است که این بیماری منجر به شکستگی استخوان ها در نواحی مختلف بدن می شود. یعنی مهم ترین پیامد این بیماری، شکستگی استخوان ها است.» رئیس مرکز تحقیقات استئوپروز پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران توضیح می دهد: «شکستگی در هر استخوانی از بدن اتفاق می افتد اما در ۳ ناحیه بدن بیشتر از بقیه رخ می دهد: مچ دست، مهرهای ستون فقرات و لگن (گردن استخوان ران) که سومی، شدیدترین نوع شکستگی ناشی از پوکی استخوان و بسیار خطرناک است؛ به طوری که از هر ۲ نفر مبتلا به شکستگی لگن، یک نفر فوت می کند.»

متن کامل این مطلب را در همشهری آنلاین بخوانید.